

Kalatalousalueiden aluesuunnittelupilotit

Antti Lappalainen ja Tapio Keskinen
Tampere 10.11.2017

Kalatalouden
ympäristöohjelma

EUROOPAN MERI- JA KALATALOUSRAHASTO
SUOMEN TOIMINTAOHJELMA
2014-2020

Taustaa

- Kalastuslain uudistus:
 - Tarkoituksena on mm. antaa työvälineet kalastuksen nykyistä kestävämpään järjestämiseen ja uhanalaisten kalakantojen suojeluun
 - Kalatalousalueiden KHS:ien merkitystä ja sitovuutta pyritään lisäämään
 - Uudet suunnitelman ELY-keskusten hyväksyttäväksi 2020
- Paikkamuotoisen tiedon keruu- ja analysointimenetelmät kehittyneet nopeasti
- Kehitystä voitaisiin enenevässä määrin hyödyntää myös kalataloudellisessa aluesuunnittelussa, erityisesti KHS:ssa

Tavoite

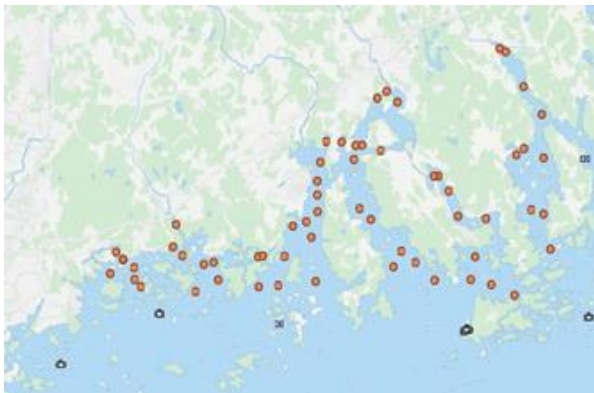
- ”Tavoitteena on tehostaa paikkatietoaineistojen ja niihin liittyvien menetelmien käyttöä kalataloudellisessa aluesuunnittelussa ja erityisesti kalatalousalueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmien laadinnassa”
- Käytännössä:
 - Kahdella pilottialueella luodaan käyttö- ja hoitosuunnitelmien (KHS) valmistelua tukevat, koko maahan yleistettävissä olevat toimintamallit tarpeellisten paikkatietojen hankinnasta ja hyödyntämisestä.
 - Pyritään siis tekemään laadukkaita malliesimerkkejä ja sitä kautta ”nostamaan rimaa” eli KHS:ien tasoa

Pilottialueet

- Rannikolla: Porvoon – Sipoon kalatalousalue
- Sisävesillä: Päijänne – kummatkin kalatalousalueet
- Hankkeessa erilaiset painopisteet kummallakin pilottialueella, osin samoja tarkastelukohteita
- Suunnittelu ja toteutus kiinteässä vuorovaikutuksessa kalatalousalueiden kanssa
- Hankkeen toteutus 2017-2019

Porvoo – Sipoo / lisääntymisalueet kartalle (1/2)

- Tuotetaan laadukkaat ja kattavat paikkatiedot (kartat) tärkeimpien lajien lisääntymisalueista
- Taustalla VELMU-kartoitukset
- Maastonäytteenoton ja paikallisen tietämyksen yhdistäminen!
- Kuhakartoitukset tehtiin 2017
 - 60 näytelinjaa
 - Kaikilla kolme käyntiä

Porvoo – Sipoo / lisääntymisalueet kartalle (2/2)

- Muita lajeja (hauki, made?) tulevana keväänä
- Lopputuloksena karttapinnat lajien lisääntymisalueista
- Karttojen hyödyntämistä KHS-työssä tarkastellaan kalatalousalueen eri toimijoiden kanssa:
 - Mahdolliset kalastusrajoitukset
 - Tärkeiden alueiden suojele muulta toiminnalta
- Kartoitetaanko myös potentiaalisia lisääntymisalueiden kunnostuskohteita?
- Tarvitaanko KHS:ään ”pitkän tähtäimen kunnostussuunnitelmia rannikon lisääntymisalueille”?

Porvoo – Sipoo / merkintäaineistojen hyödyntäminen

- Tarkastellaan meritaimenmerkintöjen käyttömahdollisuuksia kalatalouden aluesuunnittelussa
- Noin 1 % istukkaista merkittyjä

- Mitkä alueet, pyyntitavat ja ajat ongelmallisia alamittaisille?
 - Heikentää istutusten tuottoa
 - Luonnonkantojen suojelu
- Tarkastellaan hieman laajemmin Suomenlahdella

Porvoo – Sipoo / muut paikkatietoaineistot

- Muut mahdolliset paikkatietoluonteiset aineistot
 - Eri kalastusmuodoille tärkeät alueet (jollain tarkkuudella kerätään joka tapauksessa, onko lisätarpeita?)
 - Ympäristöseurannat, velvoitetarkkailuaineistot
 - Kaupallisten kalastajien saalistietoaineistot
 - Muut mahdolliset aineistot?
- Arvioidaan näiden aineistojen käyttö- ja kehittämismahdollisuuksia kalatalousalueen kanssa
- Keskitytään tuottamaan 1-2 aineistotyypistä laadukkaat aineistot ja malliesimerkkejä aineistojen hyödyntämisestä KHS-työssä

Päijänne / täplärapu ja jokirapu

- Mukana kummatkin Päijänteen kalatalousalueet
- Täpläravun leviämisen hallinta ja jokiravun suojele
 - Haitallinen vieraslaji ja uhanalainen alkuperäislaji
 - Kartoitetaan nykyiset levinneisyydet sekä täpläravun potentiaaliset leviämisreitit
 - Valmistellaan pilottityönä täplärapujen hallinta- ja jokirapujen suojeleluunnitelma

Päijänne / kaupalliseen kalastukseen soveltuvat alueet...

- Kaupalliseen kalastukseen ja ravustukseen soveliaat alueet
 - KL 13 ja 36 § mukaan kalatalousalueen on KHS:ssä määriteltävä kaupalliseen kalastukseen ja kalastusmatkailuun hyvin soveltuvat alueet sekä näille alueille soveltuvat pyyntitavat
 - Kartoitetaan nykyisellään tärkeät alueet kaupalliselle kalastukselle ja vapaa-ajankalastukselle
 - Tavoitteena pilotoida kalavesien käytön jakamista ja antaa työkaluja suunnittelua varten
 - Kalakannat, kalastuspaine, uhanalaiset lajit, ...
 - Hyödynnetään paikkatietomenetelmiä

Päijänne / vaelluskalat ja merkintäaineistot

- Luontaisesti lisääntyvä järvitaimen luokiteltu uhanalaiseksi
- Yksi tärkeimmistä uhkatekijöistä on joutua sivusaaliiksi muussa kalastuksessa
- Ongelmaa tarkastellaan merkintäaineistojen avulla
- Lopputuotteena on paikkatietoaineisto järvitaimenen kannalta kriittisistä alueista

- Tulosten perusteella esitetään vaihtoehtoisia ratkaisuja kalastuksen ohjaukseen ottaen huomioon kaupallisen ja vapaa-ajan kalastuksen
- Ja demonstroidaan merkintäaineistojen käyttömahdollisuuksia KHS-työssä

Aluesuunnittelupilottihankkeen lopputuotteet

- Yhteinen (rannikko + sisävedet) opas paikkatietoaineistojen hankinnasta ja käytöstä KHS-työssä?
 - Ehkä osaksi Kalavesien hoito-oppaan päivitettävää nettiversiota?
- Paljon erilaisia kirjoituksia, videoita, esitelmiä/koulutusta esim. kalatalousaluepäivillä ja alueellisissa yhteistyöryhmissä
- ”Laadukkaita työvälineitä kalastuksen kestävämpään järjestämiseen ja uhanalaisten kalakantojen suojeluun”

Yhteistyöverkosto

- Luke
- Jyväskylän yliopisto (partneri)
- Helsingin yliopisto / Suomen akatemia (J. Vanhatalo)
- Kalatalousalueet (3 kpl)
- Keski-Suomen kalatalouskeskus
- Konneveden kalantutkimus ry
- Varsinais-Suomen ELY-keskus
- Pohjois-Savon ELY-keskus

Kalatalouden
ympäristöohjelma

EUROOPAN MERI- JA KALATALOUSRAHASTO
SUOMEN TOIMINTAOHJELMA
2014-2020

